

Mitä tunteet ovat?

Kukaan ei tiedä tarkasti,
mitä tunteet oikein ovat.
Kuitenkin jokainen ihminen
kokee tunteita koko ajan.

Tunteet voivat olla miellyttäviä
tai epämiellyttäviä
ja ne muuttuvat ja vaihtuvat.

Tunteet tulevat ja menevät.
Joku tunne viipyy kauan,
joku vilahtaa ohi nopeasti.

Joskus tuntuu,
että on monta tunnetta
samaan aikaan
eli tunteet menevät
päällekkäin.

Jokainen kokee tunteet
omalla tavallaan
ja jokaisella on oikeus
omiin tunteisiinsa.

Tunteet sijaitsevat
ihmisen koko kehossa.
Siksi osa tunteista
myös näkyy kehossa,
esimerkiksi eleissä
ja asennoissa.

Kun onnistumme,
nostamme peukut ylös.
Kun olemme pettyneitä,
hartiat menevät kasaan
ja pää painuu alas.

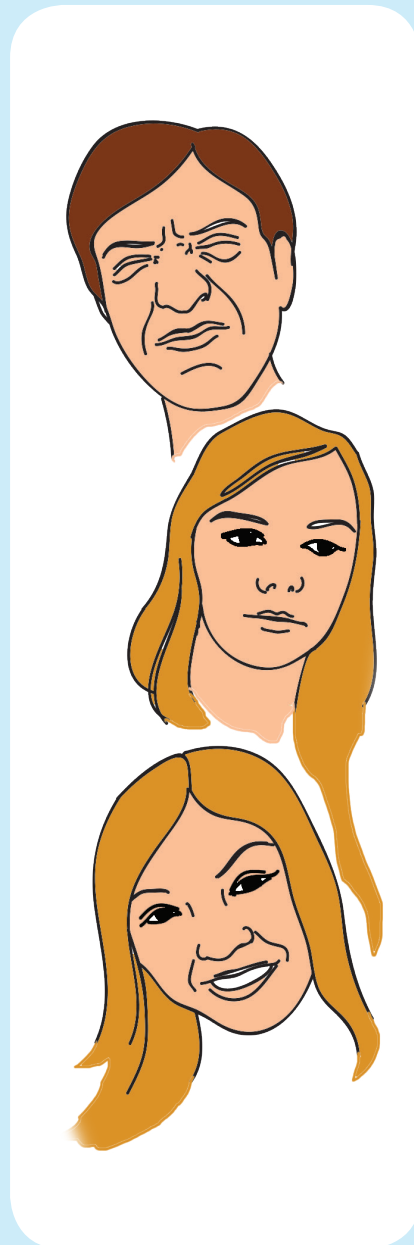
Tunteet voivat saada aikaan
esimerkiksi sydämen tykytystä,
hikoilua, punastumista
tai vapinaa.

Tunteet näkyvät myös
ilmeissä ja käyttäytymisessä.
Voit nähdä toisen ilmeestä,
miltä hänestä tuntuu.
Tutuin ja selkein ilme on hymy.
Se kertoo ilon tunteesta.

Tunteet tarttuvat
ihmisestä toiseen.
Jos tunnet vaikkapa
iloa tai hyvää mieltä,
toinenkin voi tulla
iloiseksi ja hyvälle tuulelle.

Myös ikävät tunteet
tarttuvat toiseen.
Onkin hyvä tietää,
että voit vaikuttaa
toisen tunteisiin omalla
käyttäytymiselläsi.

Toisiin kannattaa tartuttaa
iloa ja hyvää mieltä.

Tunteiden hallinta

Tunteet ohjaavat sitä,
mitä ihminen tekee
ja miten hän käyttäytyy.

Tunteet ovat aina oikeita,
mutta käytös voi olla
oikeaa tai väärää.
Siksi tunteita on hyvä
oppia hallitsemaan.

Kun hallitsee esimerkiksi
suuttumuksen tunteen,
voi olla loukkaamatta
toista ihmistä,
vaikka tekisi mieli
sanoa suorat sanat.

On tärkeää tietää,
miltä nyt tuntuu.
Kun osaa antaa
tunteelle nimen,
sitä on helpompi hallita.

Joidenkin ihmisten on
helppo näyttää tunteita
ja antaa niille nimi.
Esimerkiksi:
Kun hymyilen,
olen iloinen.

Joidenkin ihmisten on
taas vaikea tietää tai sanoa,
mitä he nyt tuntevat.

Jotkut voivat myös
käyttäytyä huonosti
jonkin tunteen vallassa.
Ihminen voi esimerkiksi
heitellä tavaroita,
mutta hän ei osaa sanoa,
mikä tunne saa hänet
tekemään niin.

Hän ei tiedä,
onko hän hermostunut,
vihainen, jännittynyt
tai jotakin muuta.
Hän tietää vain,
että hän heittelee tavaroita.

Jos hän osaisi sanoa,
miltä hänestä tuntuu,
hänen ei tarvitsisi
purkaa oloaan
tavaroiden heittelyyn.

Kun puhutaan tunteista,
puhutaan usein myös
tunnetaidoista.

Tunnetaidot tarkoittavat sitä, että ihminen tietää, miltä hänestä tuntuu ja osaa ilmaista tunteensa jollakin sopivalla tavalla. Myös tunteiden hallinta on osa tunnetaitoja.

Tunnetaitoja voi harjoitella turvallisessa ympäristössä, jossa on luotettavia ihmisiä. Tällaisia paikkoja ja ihmisiä ovat esimerkiksi koti ja oma perhe.

Kaikilla ihmisillä riittää harjoittelemista tunnetaidoissa!

Tunteet ja käyttäytyminen vaikuttavat toisiinsa

Kaikki tunteet ovat luvallisia ja sallittuja. Joskus voi tuntea samaa tunnetta pitkään. Silloin puhutaan mielialasta.

Mieliala voi olla esimerkiksi surullinen, onnellinen, tyytyväinen tai huolestunut. Oman mielialan tietäminen helpottaa elämistä.

Vaikka kaikki tunteet ovat
luvallisia ja sallittuja,
niitä ei voi aina näyttää
sellaisina kuin ne ovat.
Jos tunteita ei hallitse,
ne voivat johtaa tekoihin,
jotka ovat kiellettyjä.

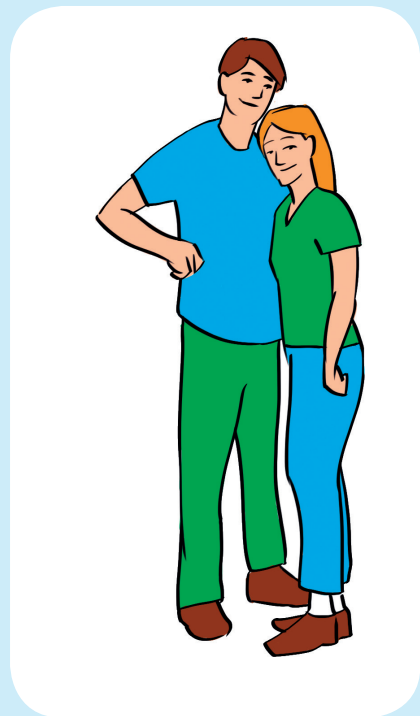
Kaikki teot eivät ole sallittuja,
ja jokainen ihminen on
itse vastuussa teoistaan!

Kun sinulla on paha olo,
pystytkö kertomaan siitä niin,
että sanot: minulla on paha olo?
Vai huudatko tai
riehutko raivoissasi?

Sinun pitää hillitä käytöstäsi,
kun olet vihainen.
Et voi purkaa ärsytystäsi
ihmisiin tai eläimiin,
etkä saa rikkoa tavaroita
tai paikkoja.

Kun olet rakastunut,
et voi pitää kiinni
rakkaastasi koko ajan.

On tilanteita,
joissa sinun pitää
käyttäytyä tietyllä tavalla.

Joskus tunteita pitää
hallita myös siksi,
että se auttaa toimimaan
oikein eri tilanteissa.

Esimerkiksi riidassa pitää
osata lopettaa riitely
ja katkaista se tunne,
joka saa sinut riitelemään.
Voit esimerkiksi lähteä
hetkeksi pois riitelystä
tai voit laskea
hitaasti kymmeneen.

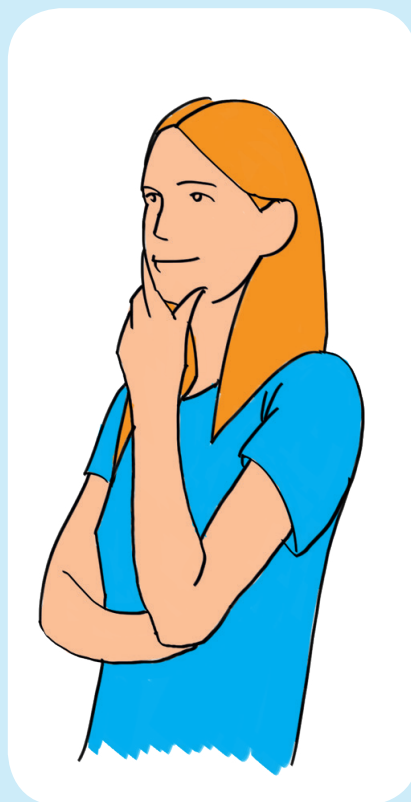

Pelottavassa tilanteessa
sinun pitää voittaa pelko,
jotta uskallat toimia rohkeasti.

Jännittävässä tilanteessa
sinun täytyy rentouttaa itsesi,
jotta voit keskittyä muuhun
kuin jännittämiseen.

Voit itse vaikuttaa siihen,
miten ilmaiset tunteitasi
ja kuinka käyttäydyt.

Tunteiden hallintaa voi
oppia ja opetella.
Voit suunnitella keinoja,
joiden avulla tunteesi
pysyvät hallinnassasi.

Voit vaikuttaa tunteisiin esimerkiksi liikunnalla. Vaikkapa kävelylenkki tai tanssiminen voi helpottaa hankalia tunteita.

Jotkut saavat apua musiikin kuuntelusta tai luonnon katselemisesta. Toiset pitävät meren tai järven aaltojen katselusta ja kuuntelusta.

Jos et voi tehdä oikeasti näitä mukavia asioita, tee niitä ajatuksissasi eli kuvittele niitä.

Voit myös keksiä itse, millaisella tekemisellä voit katkaista huonon tunteen. Voit ryhtyä siivoamaan tai mennä suihkuun!

Tärkeintä on tietää, miten voit vaikuttaa tunteisiin omalla toiminnallasi.

Tunteet ja seksuaalisuus

Ei ole olemassa erikseen seksuaalisia tunteita, vaan kaikenlaiset tunteet ovat osa seksuaalisuutta.

Tunteet ohjaavat ihmisten toimintaa. Ne syntyvät erilaisissa tilanteissa ja tilanne vaikuttaa siihen, minkä nimen tunne saa.

Esimerkkejä:

Kun äiti ja lapsi ovat kiintyneet toisiinsa, sitä sanotaan äidinrakkaudeksi.

Kun kaksi ihmistä pitää toisistaan ja haluaa olla toistensa lähellä ja huolehtia toisesta, he kiintyvät toisiinsa. Silloin voidaan puhua rakkaudesta ja rakkaussuhteesta.

Kun taas kaksi aikuista on yhdessä ja läheisiä ja he tekevät toisilleen rakkauden tekoja, voidaan puhua seksuaalisesta rakkaudesta.

